

Notranjiec

GLASILO

„POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA NOTRANJSKO.“

Št. 19.

V Postojni, 24. septembra 1905.

Leto I.

Živinoreja je občekoristna zadeva!

Nekaj mesecev že se po naših večjih mestih ne-
prestano toži čez pomanjkanje, oziroma draginjo mesa.
Zahteva se najnovejši čas, da se dovoli uvoz goveje
živine celo iz Rumunske in Rusije in s tem odpomore
veliki draginji.

Ni nam treba še posebej povdarjati, da se o po-
manjkanju goveje živine v naši državi vsaj sedaj še
ne more govoriti. Res pa je, da so cene mesa v zadnjih
letih prav izdatno poskočile. Temu tudi ni čuda!

Naš kmet ima danes še enkrat večje stroške in
sicer čisto drugačne izdatke nego nekdanj. Delavci in
posli so se podražili, hišne potrebe so od dne do dne
večje in tudi davki naraščajo. Pridelovanje krme stane
danes za 100 odstotkov več, nego pred 20 leti in tudi
druga krmila so za toliko dražja. Ako bi kmet ne
dobival za svoje pridelke več, kot takrat, nehati se
mora kmetovanje samo ob sebi. Duhu in potrebam
časa primerne so danes cene mesa!

Prebivalstvo velikih mest je drugačnega mnenja.
Ono se ne briga za obstoj kmeta, ker misli, da je
kmet samo ona uboga para, katera moravsem tlako
delati. Meščani pač na noben način nočejo uvideti, da
živinoreja ni le najvažnejša panoga kmetijstva, nele
stanovska zadeva kmetovalčeva, marveč občekoristna
zadeva vseh slojev, kakor so tudi n. pr. šole,
ceste itd. občekoristne stvari.

Meščani nočejo ničesar slišati o živinoreji, kadar
gre za njeno pospeševanje, sedaj pa, ko je meso ne-
koliko dražje, pa tarnajo in ravno s svojim vpitjem
dokazujejo, da je živinoreja tudi zanje velevažen
predmet.

Mi odločno protestujemo proti nameram, da bi se
dovolil uvoz iz tujih držav, ker bi se na ta način po-
polnoma uničilo ogromno večino prebivalcev v državi,
na korist malemu številu meščanov. Mesto tega naj se
raje gleda nato, da res ne bo nastalo pomanjkanje
goveje živine!

Država kot dežela naj si sta v svesti, da delata
za občni blagor, ako delata za kmetijstvo. Z državno
in deželno podporo naj se podpira govedoreja, zboljša
planinarstvo, pašniki pa napredku primerno uredi. Na-
pravijo naj se povsod potrebna napajališča. Osebita naj
se deluje nato, da se rabijo oddaljene planinske seno-
žeti, kjer stane košnja in spravljanje več, nego je vreden
pridelek, kot pašniki po švicarskem načinu. Skupni
hlevi na takih planinah naj se grade z državno pod-
poro. Odpraviti treba kaj posebno tudi malomarnost, ki
vlada pri kmetijah glede ravnanja z gnojem. Zato bi
bila upeljava uzorno urejenih gnojnic nujna. Vsaka vas
naj bi dobila vsaj eno uzorno gnojišče, ki naj bi se od
države in dežele subvencioniralo in omogočilo. Dobri
vzgledi so več vredni nego najlepša pre-
davanja!

Skratka: Edinole s tem, da dežela in država
odpravi nedostatke, da zboljša sredstva za
povzdigo živinoreje, je mogoče naše kme-
tijstvo ohraniti in zboljšati. Edinole tem
potem pa se tudi izognemo morebitnem po-
manjkanju živine in le na ta način se od-
strani tudi draginja mesa v korist meščanu
in ne v škodo kmetu!

Politične vesti.

Škofovi zavodi v Šent-Vidu. Klerikalce na
Slovenskem že dolgo boli, da noben pošten in izo-
bražen človek ni na njihovi strani. Love sicer po
srednjih in visokih šolah z lažmi, obljubami in denarjem,
pa niso nalovili nikogar, kot par neznačajnežev, ki
bi radi povzdignili svoje osebe. Tudi duhovniki niso
prav po želji klerikalcev: značajni možje se njihove
gonje ne udeležujejo, zato jih preganjajo, drugi pa, ki
gredo večinoma primorani v lemenat, pa so ali duševni
reveži ali pa ničvredni hinavci. Opravičuje jih edino to,
da morajo biti taki, če hočejo v svojem taboru priti
naprej. Pogled na to, da značajna in razumna mladina

vsa beži od klerikalizma in se proti njemu bojuje, je škofa pripravil do tega, da je iz testamentov, „ofrov“, najbolj pa iz menic in hipotek sezidal svojo gimnazijo v Šent-Vidu nad-Ljubljano. Naloviti si hoče mladeničev in jih po svoje vzgajati daleč od sveta in v temi po svoje. Zmerom je znamenje propalosti, ako kaka stranka beži od luči in javnosti in na skrivnem daleč od solnčne luči vzgaja pristaše. Škofu se bo posrečilo dobiti v zavode gojencev dovolj. Takih staršev se bo našlo vedno dovolj, ki so tako malobrižni, da se radi za par kron trajno iznebe svojih sinov, da nimajo ž njimi skrbi. Pa to so brezvestni starši! — Vprašamo: Kakšni ljudje bodo tisti, ki v mladostnih letih niso videli nič drugega kot par duhovnov, oltarjev in visokih sten? — Ki ne smejo imeti nikoli svojega mnenja in prepričanja? — Ki se morajo hliniti, kedar jim pamet drugače velevala? Mladi, pametni fanti pojdejo k škofu v zavode, malokdo se jih bo rešil, ne da bi mu ucepili enostranost, hinavstvo, breznačajnost in nevednost. Zato naj vestni stariši pazijo, pametni sovaščani pa naj svetujejo in pomagajo, da pridejo zmožni fantje v pametne realke in gimnazije, kjer se bodo vzgajali v poštene slovenske može. Upajmo, da naš krepki narod preboli tudi to novo nevarnost, ki mu preti od brezdomovinskega klerikalizma na njegove stroške.

Kranjski deželni zbor bo sklican prihodnji mesec. Nagromadilo se je silno nujnega dela, ki ga treba naglo rešiti, da se škoda, ki jo dela obstrukcija, pomanjša. Klerikalcem je samim že težko vzdržati obstrukcijo, ki so jo brez glave pričeli, samo trma in bojazen, da se volilci otresejo teh komedijantov, jih

zadržuje. Vse kranjsko prebivalstvo čaka, da sreča klerikalne poslance poštenost, da premagajo svoje osebne strasti, priznajo, da so napravili veliko, veliko neumnost, ko so začeli obstrukcijo, in ne ovirajo več dela. Upajmo, da zmaga enkrat pamet. To bo neprecenljive koristi za našo preubožno deželo.

Državni zbor je sklican na dan 26. septembra. Prva točka, o kateri bo razpravljala, je italijanska pravna fakulteta.

Na Ogrskem je zopet za en mesec odgodeno zasedanje državnega zbora. „Visoki“ krogi na dvoru so se protivili nasvetu ministrstva Fejervari, da naj se uvede splošna, jednaka volilna pravica. Zato je Fejervari odstopil in le še opravlja ministrske posle, dokler se ne najde človek, ki bo mogel vesti državno ladijo ogrsko naprej. Še zmirom si stoje nasproti cesar in narodne madjarske stranke. Samo ogrski klerikalci spletkarijo vmes in ribarijo v motnem. Če se jim obeta vlada, izdajo svoj narod. Med kandidati za ministrskega predsednika se zato sedaj največ imenuje klerikalni grof Zichy.

Rusko-japonski mir še ni končno podpisan od obeh vladarjev. Na Japonskem so nemire siloma udušili, vendar se agitacija proti sklepu miru nadaljuje. Ta čas pa armadi v Mandžurski mirujeta in se pripravljata, da se vrneta v domovino. — Kakor poročajo, bosta obe vladi izmenjali obe mirovni listini v Washingtonu kmalu potem, ko ju podpišeta oba vladarja. Izmenjavo izvrše najbrže v Beli hiši, da tako obe vladi počastita Roosevelta.

Listek.

Zrak, voda, svetloba in toplota.

(Dalje).

Poleg zraka je najpotrebnejša za življenje voda. Tudi ta se nahaja na zemlji v jako velikih množinah. Skoro tri četrtine zemlje je pokrite od morja, ki je povprečno po 3000 m globoko. Največjo morsk globočino so merili celo nad 9000 m. Ta globokost presega torej visočino najvišje gore na svetu. Mnogo vode leži v neštetih jezerih in se pretaka v mnogih rekah in veletokih. Mnogo vode rabijo rastline in živali za življenje. Ako bi iztislili človeško telo, bi dobili sedem delov vode in le en del trdih snovi. Posebno veliko vode je v krvi in možganih. Tudi naša hrana, posebno pa mleko, pivo in vino je večidel iz vode.

Voda raztaplja in omehčuje različne trde snovi.

Rastline vsrkavajo iz zemlje vodo, ki ima v sebi raztopljene in zanje potrebne zemeljske snovi. Vsaka gospodinja ve, kako važno nalogo ima pri kuhanju voda. V vroči vodi razkrajata se namreč hrana in postane še le s kuhanjem zavžitna in prebavna. Voda je tudi najboljše in najzdravejša pijača.

Ker je voda za naše življenje velikega pomena, bavili so se znanstveniki že od nekdanj s proučevanjem njenih svojstev in poskušali izrabiti njene sile v različne koristne namene.

Omeniti hočemo zato glavne uspehe tega raziskovanja in pokazati, kako je vedel človek vporabljal vodne moči.

Gotovo je že vsakdo opazoval, kako polagoma zmanjkuje vode iz posode, katero je pred nekaj dnevi napolnil z vodo. Vsakemu je znana tudi prikazen, da vidimo svojo sapo, če jo izdihavamo v mrzlem zraku in da se orosi steklo, če dihnemo vanj.

Kako si razlagamo te dve prikazni? Ali opazujemo v naravi tudi kaj sličnega?

Prvo prikazen si razlagamo iz dejstva, da se voda na površini vedno izpreminja v drugo, nam nevidno, lahko in zraku podobno snov, takozvane hlape. To izpreminjanje vode v hlape ali izhlapevanje vrši se tem hitreje, čim gorkejša je voda. Najhitrejšo izhlapeva vrela voda, ki se hitro pretvarja v vroče hlape, ki jih imenujemo v tem slučaju soparo.

Ti nevidni hlapi se izpreminjajo takoj zopet v vodo, če postane obdajajoči jih zrak hladnejši. Izpremine se namreč v jako majhne in goste kapljice, ki

Dopisi.

S Pivke. — Večkrat se pišejo po novinah stvari, ki niso resnične in s takimi neresničnimi pravljicami se tudi dostikrat spodkopuje in v senčnato stran stavi dobro ime svojega bližnjega. Taka poročila prinese večkrat „Domoljub“ s Pivke. V nekem poročilu prišteva tudi gospoda Engelmana kot vdeležnika ponočnega prepira in pretepanja pri selski luži. Vse, kar je pisal o tem „Domoljub“ in „Slovenski Narod“, pač ni vredno, da se po novinah objavlja. — Ker se pa imenuje v tej nočni zabavi g. Engelman kot vdeležnik, zatorej odločno oporekamo takemu obrekovanju. Imenovani gospod zamore s pričami dokazati, da pri tej aferi ni bil pričujoč. Pač pa ni nič čudnega in nič novega, ako se je neka družba, pri kateri so bili tudi ptujci, med potjo iz „Predjame“ nasrkala malo obilno božje kapljice in postala vsled tega tako živahna, da se je v Selcah nekaj razprla in se pričela prepirati. Vkljub temu so pa vendar prišli vsi srečno v čevljih in hlačah domov. Naj „Domoljub“ pogleda v ponočnih urah v tabor svoje armade in naj ne obrekuje in ne smeši ljudi, ki niso ničesar zagrešili!

Iz Črnega vrha. — Tretjeredniške občinske odbornike imamo v Črnem vrhu nad Idrijo. Ti odborniki so do trdna prepričani, da je paternošter podlaga vsemu narodnemu blagostanju, kar je več, „je od hudiča“, po besedah svetega pisma. Tretjeredniki se silno boje kake nove učne naprave in ko jim je 17. t. m. novi župan pri občinski seji prebral ukaz okrajnega glavarstva, da morajo voliti tri odbornike za novo šolo v Zadlogu, je

jih vidimo kot meglice ali dim. Lahko umljivo nam je sedaj, zakaj vidimo po zimi svojo sapo. Gorki hlapi, ki jih izdihavamo, izpremene se v mrzlem zraku v vidno, megli podobno sapo, obstoječo iz nebroj malih vodenih kapljic.

Kar smo tukaj v malem opazovali, godi se na zemlji vsak dan v največjem obsegu in v našo največjo korist.

Iz velikanske površine morja, katerega segreva vroče solnce, vzdigujejo se neprestano v velikih množinah vodeni hlapi visoko v zrak. Vetrovi ženejo ta z vodenimi hlapi nasičen zrak proti suhemu svetu. Ako se iz katerega koli vzroka ta zrak ohladi, izpremene se ti vodeni hlapi v oblake, ki obstajajo, kakor nam je sedaj že znano, iz nešteti silno majhnih vodenih kapljic. Ako se te majhne kapljice dalje zgoščajo in strnejo ena v drugo, postanejo težje in padajo vsled tega kot prepotreben dež na zemljo.

Po zimi in v visokih oblakih tudi poleti se vodeni hlapi ne pretvarjajo v kapljice, ampak v lične snežinke.

Zgodi se pa in to le poleti, da se to zgoščevanje vodenih hlapov v visokih mrzlih zračnih plasteh vrši tako hitro, da se tvorijo celo ledena zrna, ki so kot toča za kmeta najhujša šiba.

nastal vrišč, da ni treba nobene šole v Zadlogu, da je treba spisati novo pritožbo proti temu ukazu itd. Ko so jim treznejši možje dopovedali, da se je treba tu brezpogojno pokoriti, so se vdali, ker so se morali, v srcu jim je pa seveda gorela zelena jeza nad takimi prismojenimi novotarijami. A kaj hočete? Rak se še ni nikoli pomikal tako naprej kot druge živali!

Vipava. — Tukajšnja narodna čitalnica je priredila veliko ljudsko veselico, ki se je v vsakem oziru obnesla najpovoljnejše. — Kdorkoli se je vdeležil te veselice, vsak je rekel, da je bil še na malo slavnostih, ki bi se tako priprosto domače, a pri tem dobro zabaval, kakor se je ravno na Mali Šmaren v Vipavi. — Ples po goriški šegi se je vršil v dveh oddelkih v najlepšem redu brez vsake neprilike. — Ob 7. uri zvečer pričel je koncert in mala predstava v prostorih gospoda grofa Karola Lantherija, ki je iste radevolje odstopil čitalniškemu odboru, zakar mu gre najsrčnejša hvala. Vse točke večerne zabave t. j. koncerta in predstave so se proizvajale vobče pohvalno. — Živahno je bilo tudi „pod Skalo“ na kegljišču, kjer se je kegljalo za denarne dobitke in pa pri šotoru, kjer so bili razstavljeni dobitki srečolova.

Novice.

„Notranjec“ — tednik! Začetkom II. letnika začne izhajati „Notranjec“ kot tednik.

Občinski uradi in župani odločnost! Okrajna glavarstva imajo v rabi samonemške tiskovine „Fragebogen“ na podlagi kojih imajo občinski uradi poročati

Vso vodo dobivamo tedaj izpod neba. Ista se zbira na zemlji v studencih, potokih in rekah, ki tako zopet prinašajo vodo nazaj v morje, iz katerega je izšla. Dasi ravno priteče od vseh strani tekom časa silno veliko vode v morje, vendar isto ne narašča, ker ravno toliko vode, kot je priteče v morje, v istem času tudi izhlapi in tako reke le namestujejo vodo, katero morje izgublja vsled vednega izhlapevanja.

Omeniti hočemo še, da dežuje najraje v goratih in gozdnatih krajih. S pokončavanjem gozdov se padavina lahko znatno zmanjša in trajni studenci usahnejo, dočim viharji in nevihte dobe šele pravo moč. Žalosten dokaz zato nam je naš Kras.

Pri različnih toplinah voda ni jednako težka in gosta. S poskusi se je dognalo, da je voda pri štirih stopinjah Celzija najbolj gosta in težka.

Če vodo ohladimo pod 4° C, postane zopet lažja. Pri ničli začne voda zmrzavati in se izpreminjati v led, ki je lažji od vode in plava vsled tega na njeni površini. To dejstvo je za uspešno razvijanje rastlinstva in živalstva največjega pomena. Nepregledne žalostne posledice imelo bi za vse življenje, če bi led ostajal na dnu vode.

(Dalje prihodnjič.)

o premoženjskem stanju zavezancev vojaške pristojbine. Ker so občinski uradi na Kranjskem slovenski, je raba samonemške zadevne tiskovine protipostavna, je pa tudi čudno videti na samonemška vprašanja samoslovenske odgovore. No pa ni samo eden slučaj takega uradovanja, saj je znano, da politična oblastva na Kranjskem najraje nemški uradujejo, in se pri tem ne vprašajo, je li to v smislu zakona ali ne. Znano nam je, da se vsi zapisniki v stavbnih zadevah sestavljajo le v nemščini, čeprav so dotične stranke prosile za stavbno dovoljenje slovenski, ker nemški ne umejo. Odločni nastop zavednih občinskih uradov in županov naj prisili okrajna glavarstva rabiti slovenščino!

Pozor pri oddajanju vodovodnih del. Piše se nam: Neka vodovodna firma, ki se našim občinam po časopisih ponuja kot domača tvrdka, pošilja občinam nemške dopise in račune in ako nastanejo kje kake difference, poslužuje se svojega pravnega zastopnika, v Ljubljano privandranega nemškutarja, ki končuje svoje germansko ime s končnico tsch. Takim „domačinom“ naj naše občine pokažejo vrata, kadar bodo pri njih moledovali za kako delo. Sploh pa naj občine vedno in povsod zahtevajo, ako komu izroče svoja vodovodna dela, da se z njim dopisuje slovensko in da se pri izvrševanju del porablja ljudje, ki govore naš jezik.

Kako delati proti potujčevanju v Trstu? Znano je, da so tržaški Slovenci v narodnem oziru trdni kakor skala. Na sramoto celega našega naroda pa so največkrat šeme oni Slovenci, ki se v Trst priselijo. V kratkem času namreč menijo, da je samo Lah nekaj na svetu in vsi drugi so ničle. Začetkom začnejo zaničevati, pozneje pa strastno sovražiti svoj materni jezik in svoj narod in v kratkem postanejo najhujši renegati. Temu bi se dalo vsaj deloma odpomoči, ako bi Slovenci v domovini ostali z onimi, ki gredo v Trst v vednem stiku. Pošiljali naj bi jim slovenske časopise. Na ta način bi se naši ljudje v Trstu navžili one narodne samozavesti, ki je zelo potrebna za človeka, ki je morda obkoljen od samih sovražnih mu tujcev, na ta način pa bi se tudi našinci opozorili na ostale Slovence v Trstu in se jim pridružili pri raznih priredbah. Tudi je neovrgljivo dejstvo, da imajo na take ljudi veliko večji vpliv ožji rojaki, kot pa npr. tržaški Slovenci, ki se jim nezavednežem zdijo ravno taki tujci kot Lah. Notranjci delujmo v tem smislu, in ne bo se nam moglo očitati, da smo tudi mi oni, ki pošiljajo v Trst janičarje!

Tržaški renegati. Tržaški „Lloyd“ piše v št. 126: Tudi mi imamo tukaj v Trstu veliko primerov, da so mladi trgovci, došli iz raznih naših krajev, zlasti iz Bosne, Hercegovine in Dalmacije, izpremenili svoje hrvaške in srbske priimke v priimke z laško končnico „ch“. In ti ljudje mislijo, da so čudoviti trgovski diplomatje. S tem mislijo imponirati Lahom v Trstu in Nemcem izven Trsta, da so nekaj izrednega, dovršenega, ker imajo neslovanski konec v svojih priimkih. To je breznačajnost, to je podlost. Kdor v Trstu

figurira na tak način, pred svojimi vzorci po Bosni, Hercegovini, Hrvaški, Dalmaciji in drugod se pa dela čistega Hrvata ali Srba, tak je podel dvoličnik, ki vara sebe in svojo lastno rodbino in narod. Ubožci ne vedo, da ga Lah in Nemci obžalujejo in zaničujejo, ker ga smatrajo, da je izrodek.

Slovenska sokolska zveza zboruje dne 1. oktobra t. l. v Ljubljani. Kraj in čas določi zbor ljubljanskega Sokola na svojem zborovanju v soboto 23. t. m.

Dolarjeva slavnost se vrši v nedeljo dne 24. t. m. v Dorfarjih pri Škofji Loki.

Črnovojniki s posebnimi izkaznicami v postojnskem okraju se morajo zglasiti dne 16. oktobra t. l. pri svojih občinskih uradih.

Postojnsko jamo obiše v nedeljo 350 članov delavskega društva iz Gradca.

Vrane družijo se rade. Škofu se je pri otvoritvi škofovih zavodov pridružil tudi general pl. Chavanne. Govoril je sledeče resnične besede: „Med vojaškim in duhovskim stanom je mnogo podobnosti. Oba tvorita nekako sklenjeno občino in imata stroge postave, ki zahtevajo pokorščine in samozatajevanja...“ Kdor je bil kedaj vojak, dobro ve, kaj je ta pokorščina in samozatajevanje! Da, da, podobnost je iskati v hlapčevanju in v neprestanem strahovanju!

„Sem dolgo upal in se bal, slovo sem upu, strahu dal.“ V tem duševnem položaju nahajali so se v zadnjem času v tukajšnji klerikalni tiskarni. Ali bo, ali ne bo? Ali bodemo Rihard Šebrovi nasledniki ali ne? Svojo lepo tablo so imeli skrbno shranjeno, da bi jo zopet „s triumfom“ izobesili, če bi mogočni dr. Šušteršič brzojavil, da so mu na Dunaju vstregli. A zdaj je vse — fuč; slovo so upu, strahu dali. Na najvišji sodnji so namreč spoznali, da tudi klerikalci ne smejo krasti in da jim ne gre tvrdka Rihard Šebrovi nasledniki. Da Vam dobro tekne ta lekcija.

Pametna odredba. Obratno ravnateljstvo južne železnice na Dunaju je odredilo, da se bo vozila v vsakem osebnem vlaku tudi po ena ženska, ki bo snažila med vožnjo vsakojako ponesnaženje v kupejih in klozetih.

Gorelo je 16. t. m. v hiši posestnika Rovana na Colu. Hiša je pogorela do tal in le izredni požrtvovalnosti občanov se je zahvaliti, da je ogenj ostal samo pri Rovanovi hiši. Škode je čez 4000 K.

Požar v Postojni. V ponedeljek dne 18. t. m. popoldne je pričelo „biti plat zvona“. Iz „Kota“ se je valil gost dim. Gorel je Jernejčkov, oziroma Žitkov hlev na katerem je bilo shranjenega več sena gosp. Antona Gasparija. Brila je precejšna sapa in ker so sosedne hiše tudi z slamo krite je bila za cel „Kot“ velika nevarnost. Požarna bramba je bila, kakor vedno, takoj na svojem mestu. Bil je to prvi slučaj, odkar imamo vodovod, da so se porabljali za gašenje hidranti. Vodovod je izvrstno deloval in marsikateri starokopitnež se je lahko prepričal kako neprecenljive vrednosti in velika dobrota je vodovod v slučaju požara. Zgorelo je le dotično poslopje.

Srbski kralj Peter svojemu sinu. Ob priliki proglašenja polnoletnosti svojega sina Gjorgja je kralj Peter dal svojemu sinu med drugim tudi te-le zlata vredne nauke: „Ko postaneš vladar, čuvaj vedno in spoštuj ustavo in zakone. Glej sinko, da si pridobiš ljubezen in spoštovanje svojega naroda. Brez ljubezni naroda pa so slabi zemeljski prestoli. Trudi se, da se boš čim manje zagrešil, ako pa napraviš kako napako, podvizaj se, da jo popraviš, da se bo čimpreje pozabila. Iz povestnice se naučiš, sinko, da so grdo grešili oni vladarji, ki so mislili, da je država radi njih na svétu, a ne oni radi države in naroda. Tvoja naloga bo, da boš popravil mnoge posledice takih vladarskih pregreškov, to bo od tebe zahtevala Srbija, to ti bom zapustil kot svetinjo tudi jaz“.

Kolera. Na Pruskem je obolelo za kolero od 20. do 21. 14, umrle so pa 3 osebe. Dozdaj je obolelo za kolero na Pruskem 227 oseb, izmed katerih jih je umrlo 78.

Potres v Kalabriji. Iz Rima poročajo, da je uradno dokazano, da se je v pokrajini Bosenza zrušilo vsled potresa 77, v pokrajini Reggio di Calabria 50, v pokrajini Catanzaro 91 zgradb, od teh 46 v Monteleone. V nedeljo ob 1 uri 40 minut je bil v Monteleone zopet močen potresni sunek, ki je tako prestrašil prebivalstvo, da je zbežalo iz hiš. Kakor poročajo iz Cosenze in Catanzara, so se vnovič ponovili potresni sunki. Tako so v torek ob 11. uri 30 minut čutili močan potresni sunek v San Pietro Armantea. V Catanzaru je bil v noči med ponedeljkom in torkom tako močen sunek, da je prebivalstvo bežalo iz hiš in da se noče več povrniti nazaj.

Prosveta.

Mladina pred Prešernovim spomenikom! 30. t. m. se poklonijo slovenski dijaki in šolarji iz Ljubljane našemu največjemu možu — Francetu Prešernu. Klerikalci s tem niso zadovoljni in hujskajo stariše zoper to. Pri tem se pa seveda ti brezdomovinci ne morejo zadržati, da ne bi blatili spomenik in spomin našega narodnega heroja. Klerikalci so pač vedno isti. Če ne gre v korist njihove malhe, pa zabavljajo. Zavedni Slovenci pa ne bomo nikdar pozabili, kako gnjusno so se baš ob priliki odkritja Prešernovega spomenika vedli klerikalci!

Za nadučitelja na Vrhniki je imenovan gosp. Karol Matajec, učitelj iz Radovljice.

Škof je pisal ljubljanskemu županu sledeče pismo: Na Goričanah, 13. septembra 1905. Blagorodni gospod! Dne 10. septembra odkriti Prešernov spomenik ima nad pesnikom pohujšljivo, nesramno odgaljeno žensko podobo. Kot poklican varih krščanske nravnosti z gnjusom obsojam, da se je za pesnika tako pohoten spominek odbral, še bolj obsojam, da ga je mestna ljubljanska občina sprejela in v svoje varstvo vzela, najbolj pa obsojam, da se je nesramni kip postavil ravno pred

cerkev, posvečeno prečisti Devici in Materi Božji Mariji v pohujšanje pobožnih vernikov obojega spola. Ta pohujšljivi kip je neprestano razžaljenje Božje, za katero je odgovoren odbor, ki je tak gnjusen spomenik odbral, in mestna občina, ki ga je na to mesto postavila in v svoje varstvo vzela. V imenu svojem, v imenu svetne in redovne duhovščine, v imenu vseh poštenih Ljubljancev, posebno v imenu rahločutnih gospa in sramežljivih gospodičen ljubljanskih, v imenu nedolžne mladine, pa tudi v imenu vsega vernega ljudstva slovenskega, katero rado v Ljubljano prihaja, prosim Vas, gospod župan, prosim občinski odbor, odstranite pohujšanje, odstranite razžaljenje Božje, izvolite ta sveto sramežljivost globoko razžaljivi kip nad pesnikovo glavo odstraniti in zameniti ga z drugim spodobno oblečenim. — Anton Bonaventura, škof.

Škof brez glave. Do škofovega pisma nikomur niti na misel ni prišlo, da bi bilo na Prešernovem spomeniku kaj pohujšljivega. Tedaj pa so začeli Ljubljanci muzu opazovati tudi s škofovega stališča. Tretje-redniki, tercijalke in druga sodrga, ki se srečno čuti, ako se sme pred škofom valjati po trebuhu, so začele denar zbirati za obleko, da bi ž njo ogrnile muzu. Škof in kaplani pa so jih tudi naučili hoditi mimo spomenika tako, da ali nalašč proč pogledajo, ali pa predenj plunejo! — Eno naščuvano žensko so tudi že aretirali, ko je pljunila na spomenik! — Pametni ljudje so se škofovemu pismu neznansko začudili. Že večkrat je ljubljanski škof kakšno spustil, za katero se je kmalu na to pokesal, a da bo pisal na začetku 20. stoletja tako srednjeveško pismo, o tem se nikomur niti sanjalo ni. Vsak količkaj brihten človek se sedaj smeja škofu. V Ljubljani kažejo slike iz najrazličnejših cerkva, kjer so ženske in moški na altarjih skoro čisto nagi, a se ni še nikdo nad njimi špodtikal. A nele vsak Slovenec, ki ni naravnost versko blazen in zabit, ampak tudi vsi boljši slovanski, francoski, laški, nemški, ogrski in drugi listi so mnenja, da je škof brez glave. Nekateri celo priporočajo, da naj se še pravočasno razširi Studenec pri Ljubljani tudi za versko blazne ljudi.

Kaj se učimo iz škofovega pisma? Iz škofovega pisma lahko posnamemo, kako bi bilo pri nas, ako bi zagospodarila klerikalna gospoda. Škof, ki je mnenja, da samo oni nekaj ve in zna, ki je „študiral lemenat“, bi strahoval in komandiral vse. Njegova povelja pa bi bila neznosna, ako pomislimo, da bi on hotel določevati tudi v stvareh, katerih prav nič ne razume in ki ga še manj brigajo. (Škof na Prešernov spomenik — zajc na boben!) Iz škofovega pisma gleda poleg omejenosti vladoželjnost. Danes ko nimajo pri nas duhovniki še vlade, so še krotki. Pod krinko dela za ljudski blagor, za narod delajo na vse kriplje zato, da bi kolikor mogoče posvetnega prebivalstva spravili na svojo stran, in ž njihovo pomočjo zasedlali črnega konja. V znamenju vseh svetnikov, v znamenju Boga pobirajo denar za najrazličnejše namene, ki pa vsi peljajo do istega cilja,

do popolne vlade klerikalizma. Kadar bi se jim posrečilo dobiti oblast v roke, delali bi s svojimi ljudmi tako, kot delajo korporali z navadnimi vojaki. Kdor ne bi gospodom v vsem ubogal, kot rekrut svoje komandante, tem bi brez usmiljenja vrgli na roke verige, tega bi se z peklenkim veseljem vrglo v ječo, zažgalo na grmadi. Zgodovina še danes govori o takih mučenikih in tudi ljubljanski škof je eden onih rabeljev, ki bi brez usmiljenja vsacega spravil na vislice, ki drugače misli kot on. Škofovo pismo naj je torej za nas resen opomin, da se pazimo in ne zabredemo nazaj v one čase, ko je pri nas gospodarila tlaka. Vsak posveten človek, ki ne išče osebnih dobičkov in ki je količkaj prevdaren, lahko izprevidi, da so duhovniki kasta, ki ničesar drugega ne dela kot grabi in grabi, kasta, ki hoče kakor pijavka izsesati iz našega ljudstva vse moči, da ga na ta način lažje naredi za svojega hlapca. Zato pa pozivljamo vse one, ki jim je na srcu blagor domovine, osebna prostost in neodvisnost, da se vsi posvetnjaki brez razlike združimo v mogočno falango in zatremo črno golazen.

Ljudska knjižnica v Cerknem. V Cerknem se snuje za Cerkno in okolico prepotrebna stalna in javna ljudska knjižnica.

Narodni kolek pri Čehih. Čehi so uvedli narodni kolek po 1 K, dočim so koleki po 2, 4, 6, 8, 10 20 in 50 vinarjev že dve leti v prometu. Enokronski kolek so uvedli na zahtevo narodnih občinskih zastopov, ki ga bodo rabili pri vseh spisih in prošnjah v lastnem delokrogu. Sploh ga ni med Čehi narodnega društva, ki bi ne imelo narodnega kolka, tudi tvrdke ga dosledno rabijo. Naj to posnemajo tudi Slovenci!

Resničen prijatelj šole. N. A. Tereščenko v Kijevu je l. 1894. podelil 150.000 rubljev za veliko šolo v Kijevu; 100.000 rubljev za stavbo, 50.000 rubljev za učitelje in stipendije. K tej glavni je Tereščenko leta 1903. primaknil še 225.000 rubljev za razširjenje šole, šolski muzej itd. Istega leta je še daroval 15.000 rubljev za šolske potrebe, parno kurjenje, električno razsvetljava. Šola bode vzgojevala dobre rokodelce, stavbene mojstre, tehnične delavce. Terenščenkovi so bogatini v kijevski guberniji, njih oče je bil preprost trgovec ali po svoji nadarjenosti in marljivosti je nakopičil velikansko premoženje, katero so sinovi še pomnožili. Imajo veliko sladkornic in velikanska zemljišča v rodovitnem črnorskem ozemlju.

Slike iz raznih cerkva bodo razstavljene prihodnje dni tudi v Postojni v Maks Šeberjevi izložbi. Naj tudi pri nas ljudje primerjajo Prešernov spomenik s svetniki, ki jih slikajo in postavljajo drugod po cerkvah! Naše nepokvarjeno ljudstvo naj samo uvidi, da ni gnjusen spomenik našega prvega pesniku Franceta Prešerna, pač pa škofovo pismo. Cel svet nam se smeje, da imamo tako „brihtnega“ skofa.

Narodno gospodarstvo.

Mlekarske zadruga pristopite k „Zvezi slov. posojilnic!“ Naše mlekarske zadruga se kaj lepo razvijajo in po večini prav dobro napredujejo, kakor ni mogoče drugače biti pri zadrugah, ki so se ustanovile edino iz gospodarskih potreb brez drugih primesij. Mlekarske zadruga pa so podvržene, kakor vsa društva, ki so osnovana po združnem zakonu, toraj ravno tako kakor n. pr. posojilnice, obligatorični reviziji v smislu zakona od 10. jun. 1903 drž. zak. št. 133. Potreba je toraj, da pristopijo mlekarske zadruga kaki Zvezi, ki ima po določenih navedenega zakona od c. kr. ministrstva pravico izvrševati te revizije. Večina zadrug, ki jih vodijo naši somišljeniki je pristopilo v to svrhu „Zvezi slovenskih posojilnic v Celju“, ki nadzoruje poleg denarnih zavodov tudi druge zadruga, med temi tudi mlekarne. Nekatere mlekarne pa glede revizij še niso na jasnem, in ker nočejo in ne morejo h klerikalni „Zadružni zvezi“ v Ljubljani pristopiti, jim določa deželno sodišče v Ljubljani revizorja uradno. Na naše začudenje pa vidimo, da jemlje to sodišče revizorje izmed uradništva klerikalne „Zadružne zveze“, kateri pa ne uživajo vsled svoje dvomljive preteklosti in večkratnih sodnijskih obsodb prvič niti zaupanja, drugič pa se ljudij, ki služijo Lampetom, Krekom, Šušteršičem in takim, tudi ne more pustiti pregledovati zadrug, ki se nečejo pustiti imenovati klerikalnim. One mlekarne, ki se toraj hočejo izogniti klerikalnim revizijam, naj takoj prosijo za vsprejem v „Zvezo slovenskih posojilnic v Celju“, ki jih bode, ako so v vestnih rokah, gotovo rada sprejela. Naše uredništvo v tem oziru rado svetuje in posreduje.

Premog v Slavini so našli pri kopanju vodovoda. Premogova žila je po mnenju veččakov take vrste, da se lahko jednači angleškemu premogu.

Brezplačno nedeljsko trgovsko šolo otvori v Trstu 1. oktobra t. l. trgovsko izobraževalno društvo. Poučevali bodo računstvo, dopisovanje in knjigovodstvo. Ako se priglasijo zadostno učencev, stvorijo tečaj za laščino in nemščino proti nizki mesečnini. Vpisovanje se vrši vsak dan pri slugi v društvenih prostorih, Via S. Francesco d' Assisi 2. I. nadstr. Notranjci naj opozore svojce v Trstu na to velekoristno in za Slovence velepomembno upeljavo!

C. in kr. poveljništvo morskega arzenala v Pulju naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bode pri omenjenem poveljništvu vršila dne 12. oktobra t. l. ob 4 popoldne ponudbena razprava za dobavo potrebščin c. in kr. pomorskega arzenala v Pulju za l. 1906. Dobaviti bo med drugim: razne deske, volna za snaženje, blago in usnje, laneno olje, lojene in stearinenske sveče, goveji loj, rujavo pralno milo, metle, čopiči, krtače, oglje, platno, vrvi, koci, železna žica itd. Ponudbe je najkasneje do 3. ure popoldne navedenega dne pri adjutanturi c. in kr. poveljništva pomorskega arzenala v Pulju vložiti. Dobavni

razpis, splošni in specialni pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Mleko hočejo podražiti v Ljubljani in sicer za 4 vin. pri litru. Zadnjo nedeljo je bilo v Ljubljani zborovanje, na katerem se je izvolil odbor, ki ima to namero uresničiti. Izvoljeni so bili med drugimi ravnatelj kmetijske družbe gospod Gustav Pirc in mlekarski nadzornik gosp. J. Legvart.

Koledar za kmetovalce za drugo leto izide v kratkem. Imel bo jako zanimivo vsebino iz vseh strok, ki utegnejo koristiti kmetovalcem. Koledar izda g. Bonač.

Živinske zavarovalnice. Ministrstvo za notranje zadeve je te dni razposlalo v posamezne dežele vzorna pravila za živinske zavarovalnice in priporočilo, da se snujejo taki zavodi po možnosti povsod. Ministrstvo je že leta 1904. izdalo odlok, v katerem so bila izražena načela za snovanje zavarovalnic. Po tem naj bi iste bile prostovoljne, k katerim bi ne moral vsakdo pristopiti. Osnovale naj bi se zavarovalnice ali za posamezne kraje, ali okraje, ali pa za posamezne dežele. Razvidno je torej, da hoče država podpirati in pospeševati za živinorejce prepotrebne zavode!

Italijanski voli so se začeli k nam uvažati te dni. Kakor smo že poročali, so se že pred več meseci začele uvažati italijanske svinje; sedaj pa se je vsled pomanjkanja domačega blaga odprl uvoz še za goved. Prve italijanske vole je dobil dunajski trg in jih drago plačal. Mesto, da država dovoljuje take stvari, ki domačemu kmetijstvu prav ničesar ne koristijo, pač pa ogromno škodujejo, naj bi raje kaj več storila za povzdigo domače živinoreje, pa bi bilo vsem vstreženo.

Deželna zavarovalnica na Češkem. V nedeljo je sklicala češka agrarna stranka v Prago velik shod, ki je sprejel resolucijo, v kateri se pozivlje deželni odbor, da takoj ustanovi deželno zavarovalnico. Poslanca Kubr in Pražak sta utemeljevala, da je deželna zavarovalnica za poljedelce neobhodno potrebna in zahtevala obligatorično t. j. tako zavarovanje, katerega se mora vsakdo posluževati. Deželna zavarovalnica bi bila tudi pri nas nujno potrebna in le vprašanje časa je, kdaj se radikalno odpravi vsako zavlačevanje v tem oziru.

Petrolej se podraži. Avstro-ogrski petrolejski kártel je sklenil, da podraži petrolej za 2 K 50 h pri metrskem stotu.

Za gospodinje. Soproga stotnika Kaučiča je dobila avstrijski patent za iznajden aparat, ki povzroči, da ostanejo kruh, vsakovrstno pecivo, testenina, sir, zelenjave, narezane gnjati itd. popolnoma sveže. Kruh n. pr. ostane svež do 6 dni. Iznajdba je velikega pomena za vsako gospodinjo, zlasti pa za slaščičarje, prodajalce delikates, za kavarnarje in gostilničarje. Cena aparata bo jako nizka, tako, da si ga lahko vsakdo nabavi.

Iz trgovskih krogov.*)

I. dopis. — V zadnjem zasedanju državnega zbora je bil sprejet zakon glede nedeljskega počitka v trgovinah. S tem zakonom se določa, da smejo biti trgovine ob nedeljah v večjih krajih največ štiri, in v krajih z manj nego 600 prebivalci šest ur odprte. Kako se imajo te ure razvrstiti, določi deželna vlada, ki ima pravico tudi odrediti, da so trgovine cel dan zaprte. Ko bi se hotelo pravično urediti nedeljski počitek, bi morale biti trgovine v mestih odprte cel dan ob nedeljah, v trgih do opoldne, po vaseh pa bi bile lahko cel dan zaprte. To pa zato, ker hodijo ljudje vedno iz manjših krajev v večje po svoje potrebe. Upravičena je torej zahteva, naj se uredi nedeljski počitek tako, da bodo trgovine tudi po vaseh ob nedeljah samo dopoldne odprte, a nikakor ne tudi popoldne. Tudi trgovsko osebje po deželi je iz mesa in gotovo potrebuje vsaj toliko počitka kot ono v mestih. Upošteva naj se, da delajo v trgovinah po mestih na dan po 12 do 14 ur, v trgovinah po deželi pa skoraj splošno po 16 do 17 ur. Odločilni krogi naj torej blagovolijo te vrstice upoštevati, neglede na kakšnega sebičneža, ki bi rad trpinčil poleg dneva še ponoči sebe in svoje osebje. To je želja ne samo trgovskih nastavljenecv, temveč tudi 95 % trgovcev!

II. dopis. Dopisnik iz trgovskih krogov z dne 10. avgusta t. l. me je zelo razveselil, ko je obelodanil prežalostno zanemarjene razmere na Notranjskem med trgovstvom radi nedeljskega počitka. Prežalostno je slišati, da trgovci in trgovski pomočniki na deželi nimajo nedeljskega počitka, ko ga ima vsak tudi najnižji delavec. Ako je potreben delavec počitka, ki je celi dan zunaj, na dobrem zraku, tembolj ga je trgovec, ki je celi dan v zaprtih prostorih. Znano mi je dovolj, da je vže več trgovcev obolelo vsled preprihovan na trganju po nogah in drugod; kakšne imajo po zimi roke in ušesa. Celob ob ušesa so že prišli vsled mraza. A kaj si hočemo, ko ni prave sloge. Največ krivde leži na trgovcih, ki niso iz mladih let izučeni trgovstva, in ne znajo kolike važnosti pomeni mali počitek trgovskim pomočnikom in tudi njim samim. Drugič pa oni trgovci, ki nimajo potrebe po trgovskih pomočnikih, imajo pa svoje druge, da jih nadomestujejo v njih odsotnosti. Koliko trgovskih pomočnikov se je vže spravilo v prezgodnji grob zaradi prenapornega dela in brez dobrega počitka. Ravno radi tega se vsakdo boji stopiti v trgovski stan. Dandanes je težavno dobiti trgovskega pomočnika ali vajenca za deželo samo radi tega, ker ni na deželi prepotrebne počitka. Vsakdo reče: Raje ostanem v mestu, ko sem prost vsako nedeljo in praznik in imam tudi boljšo plačo. Ko bi imeli trgovski pomočniki na deželi nedeljski počitek, bi bili raje na deželi, že radi dobrega zraka, pa tudi radi manjih troškov. Obrtna zbornica naj na to

*) Ker nam prihaja več dopisov iz trgovskih krogov, ki so za razvoj naše trgovine važni, smo se odločili, napraviti zanje poseben oddelek, in prosimo trgovce za nadaljno sodelovanje.

dela, da bodo imeli tudi trgovci in trgovski pomočniki na deželi nedeljski počitek. Kakor sprevidim, in to je povsem enako, povsod se skrbi edino le za mesta, za uboge deželane se nobeden ne zmeni. Sicer pa začnimo sami pri sebi. Če dopisnikarji priporočajo svojim ostalim sodrugom, da naj se napravi prepotrebni nedeljski počitek, to ni dovolj, glavno je da se pokaže z dejanjem in to moremo tudi storiti. Zatorej kličem vsem svojim kolegom in trgovskim pomočnikom: složno na delo takoj in pokažimo svojim mestnim trgovcem, da znamo tudi mi ceniti trgovski stan!

Za kratek čas.

Obljubiti in storiti. Nastala je na morji tako strašna nevihta, da je vsak potnik prosil Boga in vse svetnike na pomoč. Nekdo pa zakliče: „Oh, sveti gospod Miklavž, pomagaj nam iz te nevarnosti, hočem ti darovati svečo, ki bo tako debela, kot je moja noga!“ — Nevihta ne poneha. — Začne novič klicati: „Pomagaj nam, sveti Miklavž, podarim ti svečo, ki bo težja, nego sem sam!“ — Morje se neče pomiriti. — Nato vzklikne tretjič: „Pomagaj nam, sveti Miklavž, obljubim ti svečo, ki bo taka, kot je največja smreka!“ Njegovi sopotniki reko: „Bedak! Kje neki bi dobil toliko voska in kako bi ga plačal?“ V tem se veter nekoliko poleže, in morje se umiri. „Vi ste bedaki, vi“, odgovori jim potnik, „da le pridem na suho, ne dobi mi sv. Miklavž niti najmanjše svečice!“

Prešeren in jezuitje. Iz Prešernovega življenja je znano mnogo zanimivih dogodkov. Posebno so si ljudje dobro zapomnili Prešernove dovtipe in rezke zafrkacije. Med drugimi je znan tudi naslednji dogodek. Prešeren se nekoč sestane z dvema jezuitoma, ki mu tekom pogovora povesta, da sta „iz Jezusove družbe“ — „Iz katere Jezusove družbe“, praša Prešeren, „iz prve, ali iz zadnje?“ Jezuita se začudeno pogledata in vprašata, kako naj to razumeta. — „No“, reče Prešeren „prva družba Jezusova sta bila osel in vol v betlehenskem hlevu, zadnja družba pa razbojnika na križu.“ Jezuita sta jo seveda nato hitro popihala.

Preklic.

Podpisani prekličem žaljive besede katere sem gosp. Lud. Ditrichu svoječasno v njegovi trgovini zaklical.

Postojna, 19. septembra 1905.

Franjo Tichy, brivec.

Mala oznanila.

2 omari za led (Eiskästen) in **1 perilni stroj** ima naprodaj Anton Ditrich, trgovec v Postojni.

Išče se zanesljiv trgovski pomočnik, koji mora biti tudi v železnini izurjen, in spretna **prodajalka**. Kje, pove upravništvo »Notranjca« v Postojni.

Jednega pomočnika ter jednega učenca sprejme takoj Josip Vilhar, kovaški mojster v Matenjivasi pri Postojni.

Učenca za trgovino z mešanim blagom na deželi iščem 14—16 let starega dečka iz poštene družine. Več se izve pri upravništvu »Notranjca«.

Za tujce oddajam v Dol. Logatcu opravljene sobe. Več povedo iz prijaznosti v hotelu »Kramar«, Dol. Logatec.

Blagajničarko z lepo pisavo, ki mora biti tudi izurjena prodajalka, iščem za svojo veliko trgovino z mešanim blagom. Anton Ditrich.

Dimnikarskega učenca sprejme Ivan Kolar, dimnikarski mojster v Postojni.

Dobro ohranjen voz „brek“ ima po nizki ceni na prodaj Matija Zafred v Št. Petru št. 56.

Izvrstno naravno brinjevo olje, pristni brinjevec in slivovko ima na prodaj in pošilja na zahtevo vzorce Štefan Pivk, Predgrize, p. Črnič nad Idrijo.

Enonadstropna hiša v Postojni na prodaj. Hiša v kateri je tudi vodovod obstoji iz 6 sob, 2 kuhinj, 2 hramov in perilne kuhinje. Poleg hiše je lep vrt. Natančneje pojasnila daje Jakob Jež v Strmici pri Postojni.

Učenca, kateri bi imel veselje do soboslikarske in pleskarske obrti sprejme takoj Ivan Zwölf, sobni slikar in pleskar v Postojni št. 73.

Cementne cevi razne velikosti so po zmernih cenah na prodaj pri Jos. Dekleva v Postojni.

Lepega, mladega pa bolj velicega psa kupi za stražo okoli doma in ne za na verigo Jcsip Laurič, Nova vas pri Rakeku.

Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Tržne cene v Ljubljani.

Semena:			
Domača detelja	od K	—	do K —
Lucerna	» »	—	» » —
Laneno seme	» »	25.—	» » 27.—
Fižol:			
Rudeči ribniški	» »	29.—	» » —
Prepeličar	» »	31.—	» » —
Žito:			
Pšenica	» »	17.—	» » —
Rož	» »	13.—	» » —
Ječmen	» »	14.—	» » —
Oves	» »	15.—	» » —
Ajda	» »	16.—	» » —
Kože:			
Goveje z rogmi vred	» »	100.—	» » 104.—
Telečje	» »	65.—	» » —
Svinjske	» »	80.—	» » —
Lisičje	» »	10.—	» » 11.—
Kunine (belice)	» »	30.—	» » 31.—
» (rumenice)	» »	36.—	» » 38.—
Dihurjeve	» »	6.—	» » 6.50
Vidrne	» »	24.—	» » 25.—

Za 100 kilogramov.

Za par.

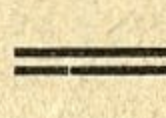
Notranjci, berite, širite in naročajte „Notranjca“!

Advokat

Dr. Fran Ks. Počeknaznanja uljudno, da je otvoril
svojo

pisarno

v LJUBLJANI, na Starem trgu št. 30

 II. nadstropje
 (v hiši gospe Marije pl. Plautz
tik postajališča električne cestne
železnice na Sv. Jakoba trgu).**Šunka** s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1.10, plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavina brez kosti po 50 kr.**Salame** dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1.20, à la ogrske, trde po gld. 1.50, ogrske fine po gld. 1.80 kilo. — **Velike klobase** ena 20 krajcarjev.**Slivovka, brinovec**, pristen, liter gld. —70 do 1.20, **brinov cvet** liter gld. 1.50. — To priznано dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalec živil**Janko Ev. Sirc v Kranju.**

Svetovnoznana

postojnska jamaje odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne
in je izključno električno razsvetljena.Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

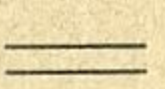
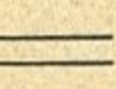
Zarezano strešno opeko
 (Falz)
navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak
in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

Karol Jelovšek

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

Hôtel Grajžar

v Ljubljani, Dunajska cesta

 se priporoča slavnemu občinstvu.

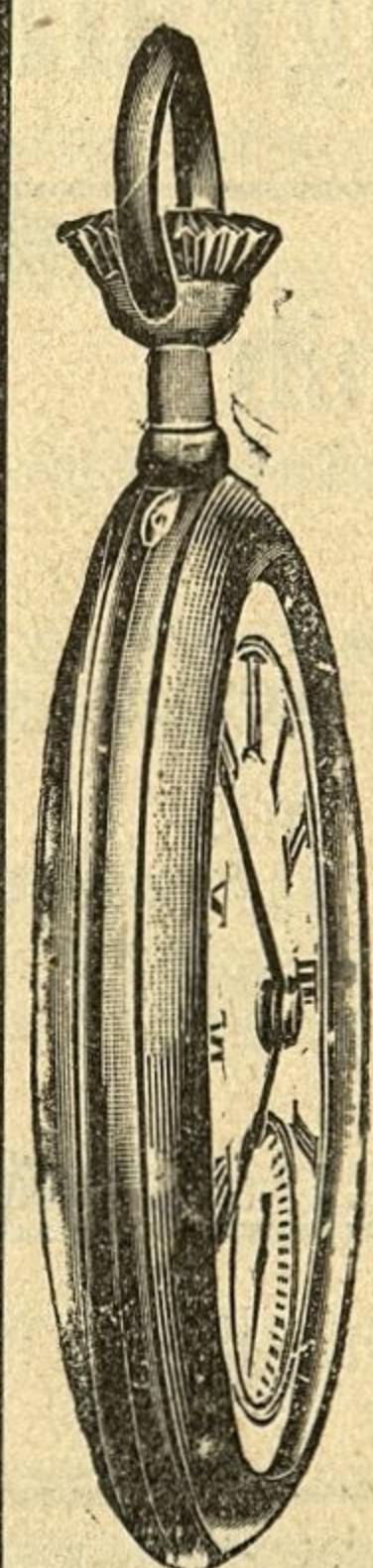
Izvrstna kuhinja.

Pristna vina.

Vsaki dan sveže pivo.

Prenočišča.

Z odličnim spoštovanjem

Ant. de Schiava. Zahtevajte cenike zastoj _____
_____ in poštine prosto.**Franc Čuden**najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.

U r a r

in trgovec zlatnine in srebernine,
delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

Fr. Stupica

Ljubljana

== Marije Terezije cesta št. 1 ==

v Ančnikovi hiši poleg Figovca

priporoča

Portland- in Roman-cement, železniške šine, traverze, storje, dratence, kovane cevke, ključavnice in okove, štedilnike in peči, pumpe za vodo, pocinjene, svinčene in asfaltirane cevi, nagrobne križe, kotle za klajo, kuhinjsko opremo, mrežo in bodečo žico za ograjo, mizarsko in ključavničarsko orodje.

Velika zaloga

slamareznic, čistilnic, gepeljnov, mlafilnic, plugov, bran in samokolnic.

Šolske tiskovine

priporoča

— tiskarna —

J. Blasnika naslednikov

v Ljubljani.

o o o

Istotam izvršujejo se tudi

vsa druga tiskarska in litografska dela.

Maks Šeber v Postojni.

Akc. tiskarna.

Knjigoveznica.

Fotografični atelije.

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarske zadruge itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veseliam in občnim zborom, programe, naznanila o zarokah, porokah itd., parteliste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Izvozna pivovarna in sladnica

— v Senožečah —

priporoča priznано najboljšo à la Plzensko marcno kakor tudi **eksportno pivo** v sodčkih in steklenicah po konkurenčnih cenah in zagotavlja najboljšo postrežbo.

☞ **Izvoz po vseh deželah.** ☞

Zaloge se nahajajo v Postojni, Planini, Bovcu, Cerknici, Logatcu, Št. Petru, Vipavi, Šturjah, Opčini, Proseku, Kozini, Podgradu, Rihenbergu i. t. d.

Glavna zaloga je v Trstu.

Velika trgovina špecerije, galanterije, železa, porcelana, stekla, barv in kolonialnega blaga na debelo in drobno

Anton Ditrich v Postojni

priporoča **nepremočljive odeje** (plahte) za vozove, komate in konje po tovarniških cenah. Ker zastopam veliko tovarno, katera izvršuje naročila točno in zanesljivo je vsakemu priporočati, da se z naročilom le na mene obrne, ker za naročene odeje jamčim.

Nadalje opozarjam na veliko in okusno zbirko **okvirov** od 20 vin. do K 5.— za 1 m. Rzne **lepe podobe z okviri** in **brez okvirov**; istotako **brušena** in **navadna ogledala**. — V okvir stavljenje podob in ogledal **brezplačno**.

Pekarija, razno fino pecivo in raznovrstne sladčice.

Fina pristna namizna vina, zdravilni konjak, fini rum, ruski čaj, raznovrstno pristno žganje, in razna rudninska voda in vreli.

Velika izber **oljnatih** in **prstenih barv, čopičev, laka, kleja, lima, karbolineja, gipsa**.

Razna obuvala za otroke in fini ruski galoši vse velikosti.

Šolski in pisarniški predmeti, najnovejše razglednice, kasete, svilnati papir itd.

Okusna zbirka **galanterijskaga blaga za darila** in **raznovrstne igrače**.

Prodaja **rdeče soli** in **redilnega praška za živino**.

Zaloga **Portland** in **Roman cementa** ter vseh **potrebščin za stavbe** po posebno znižani ceni.

Zastopstvo za Notranjsko priznано najboljšega **strešnega krila 'Eternit'** patent Hatschek, ter druge **raznovrstne opeke za kritje streh**.

Trgoveem primeren popust. — Postrežba točna in priznано solidna.

S cenami sem vsakemu vsikdar drage volje na razpolago.

P. n. gostilničarji dobijo steklo, porcelan in kuhinjsko orodje in blago primeren popust.

P. n. rokodelci dobijo na vse v njih stroko spadajoče orodje in blago primeren popust.

Trgovina z
usnjem.

IVAN SEUNIG

Trgovina z
usnjem.

LJUBLJANA, Stari trg 7.

Priporoča svojo dobro urejeno zalogo **podplatov**, enojnih, dvojnih in trojnih švicarskih **vachè. hemlok** (na podplatih) **waldivia, Australia, Croupons** raznih mark, **Vachè-Croupons** pristnih švicarskih podplatov, notranjih podplatov, **teletine, kravine** in **likanega usnja** kakor tudi **čohovine** (Pittling) lastnega izdelka. — **Lakirano, sedlarsko, jermenarsko, knjigoveško, jelenovo** in **kozje usnje**. — **Čevljarske potrebščine, kopita** in **vsako-**
vrstno orodje.

Vedno v zalogi: **Prava francoska teletina, Satine, Kid-usnje** in **irhovina** (Chevreaux), **ruska juhtovina, kože in golenice, ribji** in **goveji loj, ribja mast** in **degras za strojarje, laneno** in **rudninsko olje** ter **olje zoper prah.**

o o o

Direktni uvoz.

◇ ◇ ◇

Kupuje in prodaja: **ježice, volno, ščetine, mezro** in **arovco.**

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

posluje

vsak petek od 9.—12. ure dopoldan.

Obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila po 6%

na osobni kredit ali proti vknjižbi.

o o o

Promet leta 1904 znaša **1,030.010 K 11 v.**

Izjemoma in v nujnih slučajih se sprejemajo vloge in dajo posojila tudi ob družih delavnikih.

Izhaja dvakrat na mesec. Velja po pošti prejemana za celo leto 2 K, za pol leta 1 K. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Naznanila se računajo za celo stran 25 K, za pol strani 15 K, za četrt strani 8 K, za osminko strani 4 K. Mala oznanila po 20 vin. od petit-vrste. Ako se inserati večkrat tiskajo, ceneje. — Uredništvo in upravnštvo se nahaja v Postojni hišna št. 256. — Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo, rokopisi ne vračajo.